Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (viies koda)

29. oktoober 2015*

Eelotsusetaotlus — Ühenduse tolliseadustik — Määrus (EMÜ) nr 2913/92 — Artiklid 203 ja 204 — Ühenduse välistransiidiprotseduur — Määrus (EMÜ) nr 2454/93 — Artiklid 365, 366 ja 859 — Tollivõla tekkimine — Küsimus, kas tegemist on kauba tollijärelevalve alt ebaseaduslikult välja viimisega või mitte — Kohustuse täitmata jätmine — Välistransiidiprotseduuri lõpetamata jätmine — Kauba väljaviimine Euroopa Liidu tolliterritooriumilt

Kohtuasjas C-319/14,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Hoge Raad der Nederlandeni (Madalmaade kõrgeim kohus) 13. juuni 2014. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 3. juulil 2014, menetluses

B & S Global Transit Center BV

versus

Staatssecretaris van Financiën,

EUROOPA KOHUS (viies koda),

koosseisus: neljanda koja president T. von Danwitz (ettekandja) viienda koja presidendi ülesannetes, kohtunikud D. Šváby, A. Rosas, E. Juhász ja C. Vajda,

kohtujurist: M. Szpunar,

kohtusekretär: vanemametnik M. Ferreira,

arvestades kirjalikus menetluses ja 20. mai 2015. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

— B & S Global Transit Center BV, esindaja: *adviseur* B. Boersma,

— Madalmaade valitsus, esindajad: M. Bulterman, M. Noort ja C. Schillemans,

— Itaalia valitsus, esindaja: G. Palmieri, keda abistas *avvocato dello Stato* A. Collabolletta,

— Euroopa Komisjon, esindajad: L. Grønfeldt ja H. Kranenborg,

olles 16. juuli 2015. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

* Kohtumenetluse keel: hollandi.

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus puudutab küsimust, kuidas tõlgendada nõukogu 12. oktoobri 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik (EÜT L 302, lk 1; ELT eriväljaanne 02/04, lk 307), muudetud nõukogu 20. novembri 2006. aasta määrusega (EÜ) nr 1791/2006 (ELT L 363, lk 1; edaspidi „tolliseadustik"), artikleid 203 ja 204 ning komisjoni 2. juuli 1993. aasta määruse (EMÜ) nr 2454/93, millega kehtestatakse nõukogu määruse nr 2913/92 rakendussätted (EÜT L 302, lk 1; ELT eriväljaanne 02/04, lk 307; edaspidi „rakendusmäärus"), teatavaid sätteid, nimelt rakendusmääruse artikleid 365 ja 859 (komisjoni 4. mai 2001. aasta määrusega (EÜ) nr 993/2001 (EÜT L 141, lk 1; ELT eriväljaanne 02/11, lk 286) muudetud redaktsioonis; edaspidi vastavalt „rakendusmääruse artikkel 365" ja „rakendusmääruse artikkel 859") ja rakendusmääruse artikli 366 (komisjoni 17. novembri 2008. aasta määrusega (EÜ) nr 1192/2008 (ELT L 329, lk 1) kehtestatud redaktsioonis; edaspidi „rakendusmääruse artikkel 366").

2 Taotlus on esitatud B & S Global Transit Center BV (edaspidi „B & S") ja Staatssecretaris van Financiën (rahanduse riigisekretär) vahelises kohtuvaidluses tollimaksu üle, mida B & S on rahanduse riigisekretäri hinnangul kohustatud tasuma seetõttu, et ta viis kauba tollijärelevalve alt ebaseaduslikult välja, lõpetamata ühenduse välistransiidiprotseduure (edaspidi „transiidiprotseduurid"), millele ta selle kauba suunanud oli.

Õiguslik raamistik

Tolliseadustik

3 Tolliseadustiku artiklis 37 on sätestatud:

„1. Ühenduse tolliterritooriumile toodud kaup kuulub tollijärelevalve alla selle saabumisest alates. Toll võib seda kontrollida kooskõlas kehtivate õigusaktidega.

2. Kaup jääb tollijärelevalve alla nii kauaks, kui on vajalik selle tollistaatuse määramiseks, ühendusevälise kauba puhul kuni kauba tollistaatus muutub või kaup paigutatakse vabatsooni või -lattu, reeksporditakse või hävitatakse vastavalt artiklile 182, ilma et see piiraks artikli 82 lõike 1 kohaldamist."

4 Tolliseadustiku artikli 91 lõige 1 on sõnastatud järgmiselt:

„Välistransiidiprotseduur võimaldab ühenduse tolliterritooriumil ühest punktist teise liikuda järgmistel kaupadel:

a) ühenduseväline kaup, ilma et selle suhtes kohaldataks imporditollimaksu ja muid makse või kaubanduspoliitilisi meetmeid;

[...]"

5 Tolliseadustiku artiklis 92 on ette nähtud:

„1. Välistransiidiprotseduur lõpetatakse ja tolliprotseduuri haldaja kohustused loetakse täidetuks, kui protseduurile suunatud kaup ja nõutavad dokumendid esitatakse sihtkoha tolliasutuses kooskõlas kõnealust protseduuri reguleerivate sätetega.

2. Toll lõpetab protseduuri, kui tolliametnikud saavad lähtetolliasutuses ja sihttolliasutuses olevate andmete võrdlemise põhjal kinnitada, et protseduur on nõuetekohaselt lõppenud."

6 Tolliseadustiku artikli 96 lõike 1 kohaselt:

„Printsipaal on ühenduse välistransiidiprotseduuri haldaja. Printsipaal vastutab:

a) kauba puutumatul kujul esitamise eest sihtkohariigi tolliasutusele ette nähtud tähtaja jooksul, pöörates asjakohast tähelepanu meetmetele, mis toll on võtnud kauba identifitseeritavuse tagamiseks;

b) ühenduse transiidiprotseduuriga seotud sätete järgmise eest."

7 Vastavalt tolliseadustiku artiklile 203:

„1. Tollivõlg impordil tekib, kui:

— kaup, millelt tuleb tasuda imporditollimaks, viiakse ebaseaduslikult tollijärelevalve alt välja.

2. Tollivõlg tekib kauba tollijärelevalve alt väljaviimise hetkel.

3. Võlgnikud on:

— isik, kes kauba tollijärelevalve alt välja viis,

[...]"

8 Tolliseadustiku artikli 204 lõike 1 kohaselt:

„Tollivõlg impordil tekib, kui ei täideta:

a) kohustust, mis tuleneb sellise kauba ajutisest ladustamisest, millelt tuleb tasuda imporditollimaks, või tolliprotseduuri kasutamisest, millele nimetatud kaup on suunatud, või

[...]

välja arvatud artiklis 203 nimetatud juhtudel, kui ei tehta kindlaks, et nimetatud kohustuste ja tingimuste eiramine ei avalda ajutise ladustamise või muu kõnealuse tolliprotseduuri nõuetekohasele käigule olulist mõju."

9 Tolliseadustiku artiklis 239 on ette nähtud:

„1. Impordi- või eksporditollimaksu võib tagasi maksta või vähendada muudes kui artiklites 236, 237 ja 238 nimetatud juhtudel:

— mis määratakse kindlaks kooskõlas komiteemenetlusega,

— mille on põhjustanud asjaolud, mille puhul asjaomast isikut ei saa süüdistada pettuses või ilmses hooletuses. Olukorrad, mille puhul seda sätet võib kohaldada ja kord, mida tuleb järgida, määratakse kooskõlas komiteemenetlusega. Tollimaksu tagasimaksmiseks või vähendamiseks võib kehtestada eritingimused.

2. Tollimaks makstakse tagasi või vähendatakse lõikes 1 ette nähtud põhjustel taotluse alusel, mis tuleb esitada asjakohasele tolliasutusele kaheteistkümne kuu jooksul arvestades kuupäevast, kui tollimaksu summa võlgnikule teatati.

Toll võib seda tähtaega piisavalt põhjendatud erandjuhtudel pikendada."

Rakendusmäärus

10 Rakendusmääruse artikkel 365 nägi 30. juunini 2009 kehtinud redaktsioonis ette järgmist:

„1. Kui transiidideklaratsiooni eksemplari 5 ei ole lähteliikmesriigi tollile tagastatud kahe kuu jooksul alates deklaratsiooni aktsepteerimisest, teavitab kõnealune toll printsipaali ja palub tal tõendada, et protseduur on lõppenud.

1a Kui kohaldatakse 2. jao 7. alajao sätteid ja lähteliikmesriigi toll ei ole saanud saabumisteadet aja jooksul, mil kaup tuleb sihttolliasutusele esitada, teavitab toll printsipaali ja palub tal tõendada, et transiitvedu on lõppenud.

2. Lõikes 1 osutatud tõendi võib tollile esitada sihtliikmesriigi tolli poolt kinnitatud dokumendina, milles kaup identifitseeritakse ja tõendatakse, et see on esitatud sihttolliasutusele või, artikli 406 kohaldamisel, volitatud kaubasaajale.

3. Ühenduse transiidiprotseduur loetakse lõppenuks ka juhul, kui printsipaal esitab tollile kauba suhtes tollikäitlusviisi rakendanud kolmandas riigis väljastatud tollidokumendi, milles kaup identifitseeritakse, või selle dokumendi koopia või valguskoopia. Koopia või valguskoopia õigsust peab tõestama kas originaaldokumendid kinnitanud asutus või asjaomase kolmanda riigi või ühe liikmesriigi asutus."

11 Rakendusmääruse artikli 366 alates 1. juulist 2008 jõustunud redaktsioonis on sätestatud:

„1. Printsipaal võib esitada tollile tõendi, et transiitvedu on deklaratsioonis ette nähtud tähtaja jooksul lõppenud, sihtliikmesriigi tolli poolt kinnitatud dokumendina, milles kaup identifitseeritakse ja tõendatakse, et see on esitatud sihttolliasutusele või, artikli 406 kohaldamisel, volitatud kaubasaajale.

2. Ühenduse transiidiprotseduur loetakse lõppenuks ka juhul, kui printsipaal esitab tolliasutusele ühe järgmistest dokumentidest, milles kaup identifitseeritakse:

a) kolmandas riigis väljastatud tollidokumendi, mis tõendab, et kauba suhtes on rakendatud tollikäitlusviisi;

b) kolmandas riigis väljastatud ja selle riigi tolli kinnitatud dokumendi, mis tõendab, et kaupa loetakse kõnealuses kolmandas riigis vabas ringluses olevaks.

3. Lõikes 2 nimetatud dokumente võib asendada koopiate või valguskoopiatega, mille õigsust on tõestanud originaaldokumendid kinnitanud asutus, asjaomaste kolmandate riikide asutused või ühe liikmesriigi asutus."

12 Rakendusmääruse artikkel 859 on sõnastatud järgmiselt:

„Järgmisi eiramisi käsitatakse [tolli]seadustiku artikli 204 lõike 1 tähenduses eiramistena, mis ei mõjuta oluliselt ajutise ladustamise või tolliprotseduuri käiku, kui

— nende abil ei üritata kaupa ebaseaduslikult tollijärelevalve alt välja viia,

— need ei kujuta endast asjaomase isiku poolset ilmset hooletust ja

— kõik kauba olukorra lahendamiseks vajalikud formaalsused täidetakse tagantjärele:

[...]

6) ajutiselt ladustatud või tolliprotseduuril oleva kauba puhul kauba väljaviimine ühenduse tolliterritooriumilt või selle viimine artikli 799 nimetatud I kontrollitüübile vastavasse vabatsooni või vabalattu ilma vajalike formaalsuste täitmiseta;

[...]"

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

13 Logistikateenuste osutaja B & S esitas 3. juulil 2006, 13. augustil 2007 ja 18. detsembril 2007 printsipaalina elektroonilised deklaratsioonid toidukauba suunamiseks transiidi tolliprotseduurile. Lähtetolliasutusena oli nendes deklaratsioonides märgitud Moerdijk (Madalmaad) ning sihttolliasutustena vastavalt Bremerhaven (Saksamaa), Antwerpen (Belgia) ja taas kord Bremerhaven.

14 Lähtetolliasutused teatasid B & S-le 4. augustil 2006, 26. septembril 2007 ja 24. jaanuaril 2008, et nad ei ole saanud tagasi transiidideklaratsiooni eksemplari ega elektroonilist kinnitust. Vastuseks tolliasutuse nõudele esitada tõendid selle kohta, et tolliprotseduurid on nõuetekohaselt lõpetatud, esitas B & S vedu käsitlevad äridokumendid ehk *bills of lading*.

15 Vastuseks maksuameti maksude talituse inspektori (Inspecteur van de Belastingdienst, edaspidi „inspektor") poolt sihttolliasutustele esitatud päringule andsid sihttolliasutused teada, et neile ei ole kaupa ega vastavaid transiididokumente esitatud. Neil asjaoludel ja leides, et B & S-i esitatud äridokumendid ei ole kooskõlas rakendusmääruse artikliga 365 või artikliga 366, mistõttu transiidiprotseduure ei saa lugeda lõpetatuks, saatis inspektor B & S-le 24. mail 2007, 1. juulil 2008 ja 4. novembril 2008 tolliseadustiku artikli 203 alusel maksuotsused tollimaksu kohta põhjendusega, et B & S oli kauba tollijärelevalve alt ebaseaduslikult välja viinud.

16 B&S esitas kahe maksuotsuse peale vaide ning kolmanda otsuse suhtes tagasimaksmise taotluse. Ta esitas sellega seoses täiendavaid dokumente, mille hulka kuulusid kinnitused kõnesoleva kauba kättesaamise kohta, mille olid väljastanud kauba saajad, nimelt Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) rahuvalveväed Abidjanis (Côte d'Ivoire), Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsiooni (NATO) relvajõud Kabulis (Afganistan) ja ÜRO rahuvalveväed Port-au-Prince'is (Haiti). Kuna need uued dokumendid inspektorit ei veennud, nõudis ta jätkuvalt maksuotsuste täitmist.

17 B & S esitas inspektori otsuste peale kaebuse Rechtbank Haarlemile (Haarlemi esimese astme kohus). Nimetatud kohus tühistas need otsused, tuues põhjenduseks, et B & S-i esitatud dokumendid võimaldavad tuvastada, et tegemist on rikkumisega, mis ei mõjuta oluliselt tolliprotseduuri käiku tolliseadustiku artikli 204 lõike 1 punkti a tähenduses, tõlgendatuna koos rakendusmääruse artikli 859 punktiga 6, kuivõrd B & S-i esitatud dokumendid tõendasid kauba väljaviimist Euroopa Liidu tolliterritooriumilt.

18 Inspektor esitas Rechtbank Haarlemi (Haarlemi esimese astme kohus) otsuse peale apellatsioonkaebuse Gerechtshof te Amsterdamile (Amsterdami apellatsioonikohus). Nimetatud kohus leidis kõigepealt, et inspektor oli põhjendatult asunud seisukohale, et kaupa ei olnud tolliseadustiku artikli 92 ja artikli 96 tähenduses sihttolliasutusele esitatud. Seejärel leidis ta, et ükski B & S-i esitatud dokumentidest ei vasta kohustuslikele nõuetele, mis on sätestatud rakendusmääruse artikli 365 lõikes 3 või artikli 366 lõigetes 2 ja 3. Viimaseks otsustas Gerechtshof te Amsterdam (Amsterdami apellatsioonikohus)

kohtuotsusele Hamann International (C-337/01, EU:C:2004:90) viidates, et kuigi kaup viidi liidu tolliterritooriumilt välja, võrdub transiidiprotseduuride lõpetamata jätmine kauba tollijärelevalve alt ebaseaduslikult väljaviimisega, mille tõttu tekib tollivõlg tolliseadustiku artikli 203 alusel.

19 B & S esitas selle kohtuotsuse peale kassatsioonkaebuse eelotsusetaotluse esitanud kohtule Hoge Raad der Nederlandenile (Madalmaade kõrgeim kohus). Nimetatud kohus leiab, et Gerechtshof te Amsterdam (Amsterdam apellatsioonikohus) otsustas õigesti, et transiidiprotseduurid ei ole lõppenud tolliseadustiku artikli 92 tähenduses, ja neid ei saa lugeda lõpetatuteks rakendusmääruse artikli 365 lõike 3 või artikli 366 lõigete 2 ja 3 tähenduses. Samas leiab nimetatud kohus, et kohtuotsust X (C-480/12, EU:C:2014:329) saab mõista nii, et tollivõla teke tolliseadustiku artikli 203 alusel on välistatud, kui on tõendatud, et kaupa ei ole lastud liidu majandusringlusse ilma tollivormistuseta.

20 Eeldusel et transiidiprotseduuri nõuetekohaselt lõpetamise kohustuse täitmata jätmine ei kujuta endast kauba ebaseaduslikku väljaviimist tollijärelevalve alt, on eelotsusetaotluse esitanud kohtul tekkinud küsimus, kas niisugust rikkumist võib lugeda eiramiseks, mis ei mõjuta oluliselt tolliprotseduuri käiku tolliseadustiku artikli 204 lõike 1 punkti a tähenduses, tõlgendatuna koos rakendusmääruse artikli 859 kolmanda taande ja punktiga 6.

21 Neil asjaoludel otsustas Hoge Raad der Nederlanden (Madalmaade kõrgeim kohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas tolliseadustiku artikleid 203 ja 204 koostoimes rakendusmääruse artikliga 859 (eelkõige selle punktiga 6) tuleb tõlgendada nii, et juhtudel, mil transiidiprotseduur ei ole lõpetatud, kuid esitatud on siiski dokumendid, mis tõendavad, et kaup on Euroopa Liidu tolliterritooriumilt välja viidud, ei too transiidiprotseduuri lõpetamata jätmine kaasa tollivõlga impordil mitte seetõttu, et kaup on tolliseadustiku artikli 203 tähenduses ebaseaduslikult tollijärelevalve alt välja viidud, vaid toob põhimõtteliselt kaasa tollivõla impordil tolliseadustiku artikli 204 alusel?

2. Kas rakendusmääruse artikli 859 punkti 6 tuleb tõlgendada nii, et see säte käsitleb üksnes (mõnd) kohustust seoses kauba (re)ekspordiga, nagu on kirjeldatud tolliseadustiku artiklites 182–183? Või tuleb lauseosa „ilma, et oleks täidetud vajalikud formaalsused” mõista nii, et „vajalike formaalsuste” all mõistetakse ka formaalsusi, mis tuleb täita enne (re)eksporti, et lõpetada tolliprotseduur, millele kaup on suunatud?

3. Kas juhul, kui teisele küsimusele vastatakse jaatavalt, tuleb rakendusmääruse artikli 859 kolmandat taanet tõlgendada nii, et asjaolu, et teises eelotsuse küsimuses nimetatud tolliformaalsused ei ole täidetud, ei takista seda, et sellisel juhul, nagu käesolevas asjas – kus dokumentide alusel on tõendatud, et kaup viidi pärast liidus toimunud transiitvedu Euroopa Liidu tolliterritooriumilt välja – saab eeldada, et tingimus, et „kõik kauba olukorra lahendamiseks vajalikud formaalsused täidetakse tagantjärele” on täidetud?”

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

22 Esitatud küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitust selle kohta, kas tolliseadustiku artikleid 203 ja 204 tuleb tõlgendada nii, et põhimõtteliselt tekib transiidiprotseduurile suunatud kauba sihttolliasutusele esitamise kohustuse rikkumisel tollivõlg tolliseadustiku artikli 204 alusel, mitte tolliseadustiku artikli 203 alusel, kui kaup on liidu tolliterritooriumilt välja viidud ja kui protseduuri haldajal ei ole esitada rakendusmääruse artikli 365 lõikes 3 või artikli 366 lõigetes 2 ja 3 ette nähtud dokumente.

23 Sissejuhatuseks tuleb märkida, et eelotsusetaotluse esitanud kohtu esitatud andmetest ilmneb esiteks, et põhikohtuasjas vaidluse all olevat kaupa ei esitatud vastavatele sihttolliasutustele, ja teiseks, et B & S-i poolt inspektorile esitatud dokumendid, mida on mainitud käesoleva kohtuotsuse punktides 14 ja 16, tõendavad, et kaup viidi liidu tolliterritooriumilt tõepoolest välja. Nimetatud kohus leiab sellegipoolest, et need dokumendid ei vasta rakendusmääruse artikli 365 lõikes 3 või artikli 366 lõigetes 2 ja 3 tõenditele ette nähtud nõuetele.

24 Nimetatud kohus järeldab nendest asjaoludest, et transiidiprotseduurid ei ole lõppenud tolliseadustiku artikli 92 lõike 1 tähenduses, ja neid ei saa ka lugeda lõpetatuteks rakendusmääruse artikli 365 lõike 3 või artikli 366 lõigete 2 ja 3 tähenduses. Ükski Euroopa Kohtu menetluses osalevatest pooltest ei ole nendele järeldustele vastu vaielnud.

25 Seoses tolliseadustiku artikli 203 ja artikli 204 kohaldamisalaga tuleb meelde tuletada, et neil artiklitel on erinev kohaldamisala. Nimelt kui esimesena nimetatud artikkel puudutab tegevust, mille tulemus on kauba tollijärelevalve alt ebaseaduslikult väljaviimine, siis teine käsitleb kohustuste rikkumist ja erinevate tolliprotseduuridega seotud tingimuste eiramist, mis ei mõjuta tollijärelevalvet (kohtuotsus DSV Road, C-187/14, EU:C:2015:421, punkt 22).

26 Tolliseadustiku artikli 204 sõnastusest ilmneb, et seda sätet tuleb kohaldada ainult juhtudel, mis ei kuulu selle seadustiku artikli 203 kohaldamisalasse (kohtuotsus DSV Road, C-187/14, EU:C:2015:421, punkt 23).

27 Otsustamaks, kumma artikli alusel on tollivõlg impordil tekkinud, tuleb ennekõike uurida seda, kas juhtumi faktilistel asjaoludel on tegemist tollijärelevalve alt ebaseaduslikult väljaviimisega tolliseadustiku artikli 203 lõike 1 tähenduses. Vaid siis, kui sellega tegemist ei ole, on kohaldatavad tolliseadustiku artikli 204 sätted (kohtuotsus DSV Road, C-187/14, EU:C:2015:421, punkt 24).

28 Mis täpsemalt puudutab tollijärelevalve alt ebaseaduslikult väljaviimise mõistet, mis sisaldub tolliseadustiku artikli 203 lõikes 1, siis tuleb meenutada, et kooskõlas Euroopa Kohtu praktikaga tuleb seda mõistet käsitada mis tahes sellist tegu või tegevusetust hõlmavana, mille tulemusel takistatakse pädeval tolliasutusel kas või hetkeliselt juurde pääseda tollijärelevalve all olevale kaubale ning tolliseadustiku artikli 37 lõikes 1 ette nähtud kontrolli teostada (kohtuotsus DSV Road, C-187/14, EU:C:2015:421, punkt 25).

29 Tollijärelevalve alt ebaseadusliku väljaviimise realiseerumiseks piisab sellest, et objektiivselt võttes on välistatud kauba võimalik kontrollimine, sõltumata sellest, kas pädev asutus tegelikult kaupa kontrollib või mitte (kohtuotsus SEK Zollagentur, C-75/13, EU:C:2014:1759, punkt 32).

30 Käesoleva kohtuotsuse punktides 25–29 osundatud kohtupraktikat arvestades tuleb asuda seisukohale, et niisugune olukord, nagu on kõne all põhikohtuasjas ja mida on kirjeldatud käesoleva kohtuotsuse punktides 23 ja 24, ei kuulu mitte tolliseadustiku artikli 204, vaid artikli 203 kohaldamisalasse.

31 Nimelt, nagu märkis ka kohtujurist oma ettepaneku punktides 25 ja 26, on transiidiprotseduuri haldajale tolliseadustiku artikli 96 lõike 1 punktis a ette nähtud kohustus esitada kaup sihttolliasutusele otsustava tähtsusega tollijärelevalve teostamiseks niisuguse tolliprotseduuri käigus, kuna vastavalt tolliseadustiku artikli 92 lõikele 2 võimaldab kauba esitamine tolliasutustel vastavalt lähte- ja sihtkohariigi tollile kättesaadavate andmete võrdlemise teel kontrollida, kas transiidiprotseduur on lõppenud nõuetekohaselt.

32 Nii ei saa pädevad ametiasutused niisuguses olukorras, nagu on arutusel põhikohtuasjas, kauba enne selle liidu tolliterritooriumilt väljaviimist sihttolliasutusele esitamise kohustuse rikkumise tõttu teostada tolliseadustiku artikli 37 lõikes 1 mainitud tollikontrolli – käesoleval juhul tolliseadustiku artikli 92 lõikes 2 ette nähtud protseduuri; see kontroll on aga transiidiprotseduuri läbiviimisel otsustav, kuna see võimaldab nimetatud asutustel kindlaks teha, kas transiidiprotseduur on lõppenud

nõuetekohaselt. Niisugune rikkumine kujutab endast tollijärelevalve alt ebaseaduslikult väljaviimist tolliseadustiku artikli 203 tähenduses, kuna täidetud ei ole ka rakendusmääruse artikli 365 lõike 3 või artikli 366 lõigete 2 ja 3 nõuded, mis võimaldavad lugeda sellise tolliprotseduuri lõppenuks olenemata sellest, et kaupu sihttolliasutusele ei esitatud.

33 Seoses Euroopa Komisjoni väitega, et käesolevas asjas ei esine ebaseaduslikku väljaviimist tollijärelevalve alt, kuna põhikohtuasjas vaidluse all olev kaup oli tolli järelevalve all kuni nende liidu tolliterritooriumilt väljaviimise hetkeni, tuleb nentida, et kuna B & S ei täitnud tolliseadustiku artikli 96 lõike 1 punktist a tulenevat kohustust esitada kaup enne liidu tolliterritooriumilt väljaviimist vastavatele sihttolliasutustele, siis viis B & S selle kauba tollijärelevalve alt ebaseaduslikult välja veel enne, kui see liidu tolliterritooriumilt välja viidi.

34 Lisaks ei välista pelk asjaolu, et põhikohtuasjas vaidluse all olev kaup viidi liidu tolliterritooriumilt välja, selle kauba vastavatele sihttolliasutustele esitamise kohustuse rikkumise kvalifitseerimist „tollijärelevalve alt ebaseaduslikuks väljaviimiseks”, mille tõttu tekib tollivõlg tolliseadustiku artikli 203 alusel. Nimelt on Euroopa Kohus juba tuvastanud, et tollijärelevalve alt ebaseaduslikult väljaviimine võib esineda olenemata sellest, et kõnealust kaupa ei ole lastud mittenõuetekohaselt liidu majandusringlusse.

35 Nõnda otsustas Euroopa Kohus kohtuotsuses Hamann International (C-337/01, EU:C:2004:90), muu hulgas selle kohtuotsuse punktides 21–24, 32 ja 36, et selle kohtuasja tegemise aluseks olnud asjaoludel kujutas kauba tolliprotseduurile suunamata jätmise kohustuse rikkumine endast tollijärelevalve alt ebaseaduslikult väljaviimist tolliseadustiku artikli 203 tähenduses, olgugi et kaup oli liidu tolliterritooriumilt välja viidud. Kohtuotsuses SEK Zollagentur (C-75/13, EU:C:2014:1759), muu hulgas selle punktides 18 ja 33, otsustas Euroopa Kohus, et transiididokumendi ajutist eraldamist kaupadest, mis on sellesse dokumenti märgitud, tuleb käsitada „selle kauba tollijärelevalve alt ebaseaduslikult väljaviimisena” nimetatud artikli tähenduses, olgugi et kaup lasti selle vabasse ringlusse lubamisega nõuetekohaselt liidu majandusringlusse.

36 Teisalt tuleb meelde tuletada, et olukorras, kus kaup on liidu tolliterritooriumilt välja viidud, ei välista imporditollimaksude majanduslik laad tollivõla tekkimist tolliseadustiku artikli 203 artikli 1 alusel, kuna sama seadustiku artiklis 239 on ette nähtud, et teatavatel tingimustel võidakse seaduslikult tekkinud tollimaks tagasi maksta või seda vähendada (vt selle kohta kohtuotsus Hamann International, C-337/01, EU:C:2004:90, punkt 34).

37 Viimaseks ei väära käesoleva kohtuotsuse punktis 30 esitatud järeldust eelotsusetaotluse esitanud kohtu mainitud argument, mille esitas B & S ja mille kohaselt tuleneb kohtuotsusest X (C-480/12, EU:C:2014:329), et põhikohtuasjas vaidluse all oleva kauba vastavatele sihttolliasutustele esitamise kohustuse rikkumise tõttu ei teki tollivõlga tolliseadustiku artikli 203 alusel, kuna kauba väljaviimine liidu tolliterritooriumilt välistab selle kauba liidu majandusringlusse ebaseadusliku laskmise ohu.

38 Nii viidatud kohtuotsuse punktist 37 kui selle kohtuotsuse tegemise aluseks olnud asjaolude ülevaatest ilmneb nimelt, et selle kohtuasja puhul oli tegemist juhtumiga, kus vaidlusalune kaup esitati – olgugi et hilinemisega – sihtkohariigi tolliasutusele. Käesolevas põhikohtuasjas ei toimunud aga kauba vastavatele sihttolliasutustele esitamist, mis oleks võimaldanud ametiasutustel kindlaks teha, kas transiidiprotseduur on lõppenud nõuetekohaselt.

39 Kohtujurist märkis seoses käesoleva kohtuotsuse punktis 35 viidatud kohtupraktikaga oma ettepaneku punktides 30 ja 31, et kohtuotsest X (C-480/12, EU:C:2014:329) ei saa tuletada üldist reeglit, et juba ainuüksi selle tõendamisest, et kaupa ei lastud ebaseaduslikult liidu majandusringlusse, piisab tollijärelevalve alt ebaseaduslikult väljaviimise või tolliseadustiku artikli 203 alusel tollivõla tekkimise välistamiseks.

40 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esimesele küsimusele vastata, et tolliseadustiku artikleid 203 ja 204 tuleb tõlgendada nii, et transiidiprotseduurile suunatud kauba sihttolliasutusele esitamise kohustuse rikkumisel ei teki tollivõlg mitte tolliseadustiku artikli 204 alusel, vaid tolliseadustiku artikli 203 alusel, kui kaup on liidu tolliterritooriumilt välja viidud ja kui protseduuri haldajal ei ole esitada rakendusmääruse artikli 365 lõikes 3 või artikli 366 lõigetes 2 ja 3 ette nähtud dokumente.

Teine ja kolmas küsimus

41 Tuleb tõdeda, et teise ja kolmanda küsimuse esemeks olev rakendusmääruse artikkel 859 ei ole tolliseadustiku artiklis 203 käsitletud olukordades kohaldatav. Seetõttu ei ole esimesele küsimusele antud vastust arvestades teisele ja kolmandale küsimusele vaja vastata.

Kohtukulud

42 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (viies koda) otsustab:

Nõukogu 12. oktoobri 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 2913/92 (millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik, nõukogu 20. novembri 2006. aasta määrusega (EÜ) nr 1791/2006 muudetud redaktsioonis) artikleid 203 ja 204 tuleb tõlgendada nii, et ühenduse välistransiidiprotseduurile suunatud kauba sihttolliasutusele esitamise kohustuse rikkumisel ei teki tollivõlg mitte määruse nr 2913/92 (muudetud määrusega nr 1791/2006) artikli 204 alusel, vaid määruse nr 2913/92 (muudetud määrusega nr 1791/2006) artikli 203 alusel, kui kaup on Euroopa Liidu tolliterritooriumilt välja viidud ja kui protseduuri haldajal ei ole esitada komisjoni 2. juuli 1993. aasta määruse (EMÜ) nr 2454/93 (millega kehtestatakse nõukogu määruse nr 2913/92 rakendussätted, komisjoni 4. mai 2001. aasta määrusega (EÜ) nr 993/2001 muudetud redaktsioonis) artikli 365 lõikes 3 või määruse nr 2454/93 (komisjoni 17. novembri 2008. aasta määrusega (EÜ) nr 1192/2008 muudetud redaktsioonis) artikli 366 lõigetes 2 ja 3 ette nähtud dokumente.

Allkirjad